

VAN DE REDACTIE

Ancestry.com is een van de bekendste stamboomsites op Internet. Met meer dan 7 miljard genealogische records en miljoenen stambomen claimt de site "the worlds largest online family history resource" te zijn. Ancestry.com is een sociaal netwerk voor genealogen en familiefanaten, waarin in je via internet kunt speuren naar naaste familieleden en verre verwanten.

Sinds kort heeft de site er een nieuwe functionaliteit bij: AncestryDNA (dna.ancestry.com). Voor een bedrag van \$ 99 kun je via de site een DNA test aanvragen. Je levert een beetje van je eigen speeksel in, die door Ancestry in een databank wordt opgeslagen. Nu kunnen er matches gemaakt worden om verwantschap vast te stellen. Zo kun je gemeenschappelijke voorouders opsporen, en de oorsprong van je vroegste voorouders bepalen. En in een circeldiagram kan worden uitgebeeld hoeveel procent van je voorouders bijvoorbeeld van Scandinavische, Britse of Zuid-Europese afkomst is.

Jazeker, dit is de eenentwintigste eeuw en in een paar decennia tijd is stamboomonderzoek geëvolueerd van het, folio voor folio, nauwgezet doornemen van oude protocollen tot een ultramoderne wetenschap waarin je met simpele tests tienduizenden jaren terug kunt gaan in de tijd. Maar zo wordt ook de afstand tot onze voorouders steeds groter.

In deze aflevering opnieuw een aantal genealogische bijdragen die zich afspelen in een niet al te ver verleden. Over mensen van vlees en bloed. En met dna, natuurlijk.

Want wat blijft, komt nooit meer terug.

GEPLANDE BIJeenKOMSTEN

Gemeenschapshuis 't Trefpunt, Belgiëplein 20, 5628 XJ Eindhoven

Begin van de voordrachten: 20.00 uur. Zaal open 19.30 uur.

Op elke bijeenkomst de stands: GensDataPro, Tijdschriften, Bibliotheek en Nieuwe Leden.

juni	Geen Excursie
Dinsdag 11 september	<u>"Open podium"</u>
Dinsdag 9 oktober	<u>Lezing</u>
Dinsdag 30 oktober	<u>Jaarlijkse avond voor nieuwe (en "oude") leden</u>
Dinsdag 13 november	<u>Korte ledenvergadering</u> <u>GENEAKNOWHOW</u>
Zaterdag 15 december	Inloopmiddag

KORTE INHOUD VAN DE BIJeenKOMSTEN

juni

Excursie

Wegens gebrek aan belangstelling zal de excursie komen te vervallen

Dinsdag 11 september

"Open podium"

Genealogische vragen, vastgelopen in uw onderzoek, iets bijzonders te presenteren, of zomaar iets te vertellen of te zeggen? Alles kan en mag tijdens deze bijeenkomst "Open Podium"! Alles kan en mag! Maar toch ...!

Enige structuur is natuurlijk wel wenselijk! Meld uw bijdrage vóór 1 september 2012 bij het secretariaat van de NGV-KPL.

E-mail: marielouisevanwijk@onsbrabantnet.nl of telefonisch 0499-373523.

Dinsdag 9 oktober

Lezing

Over het thema wordt u geïnformeerd in het septembernummer of via e-mail in de nieuwsbrief. Zie ook : www. ngv.nl

Dinsdag 30 oktober

Jaarlijkse avond voor nieuwe (en "oude") leden

Alle nieuwe leden van het afgelopen jaar krijgen binnenkort een persoonlijke uitnodiging voor de kennismakingsbijeenkomst, die gehouden wordt in 't Trefpunt.

Tijd: 20.00 – 22.00 uur. De koffie staat klaar vanaf 19.30 uur.

Het doel van deze avond is om elkaar beter te leren kennen. Bovendien kunnen allerlei genealogische vragen, ideeën, problemen, vondsten enz. besproken worden. Alle andere leden die nog nooit bij een dergelijke bijeenkomst aanwezig geweest zijn en die alsnog willen komen zijn natuurlijk van harte welkom. Zij kunnen zich aanmelden via het afdelingssecretariaat bij voorkeur per e-mail: marielouisevanwijk@onsbrabantnet.nl of 06- 42650957. Organisatie: Henriette Hardeman en Astrid Magielse

Dinsdag 13 november

19.30 uur   Korte ledenvergadering 20.00 uur   GENEAKNOWHOW

Geneaknowhow.net is een door Hein Vera en Herman de Wit ontwikkeld en onderhouden internetplatform. Het doel is het bieden van ondersteuning bij genealogisch onderzoek in de brede zin van het woord. Herman de Wit initiatiefnemer en voorzitter van de Stichting

Geneaknowhow en zal in zijn presentatie de doelstellingen en werkwijze van deze stichting verder toelichten.

Een gezamenlijk initiatief van HCC-ZOB! en NGV-KPL.

Zaterdag 15 december

Inloopmiddag

Op zaterdag 15 december aanstaande wordt wederom een inloopmiddag voor leden georganiseerd. Een goede gelegenheid om uw "collegae –genealogen" te ontmoeten en van gedachten te wisselen over het wel en wee van uw voorouders. Ter ondersteuning gaat voor deze inloopmiddag tevens een uitnodiging in de richting van de CALS en de commissies van bibliotheek, public relations en knipsels & bidprentjes alsmede naar leden met de nodige computerkennis en computergenealogie in het bijzonder. Voor het slagen van deze bijeenkomst is het zinvol dat bezoekende leden hun genealogische gegevens ter informatie of inzage meenemen (bijvoorbeeld: op laptop, een usb - stick of in een showmap). Vooraf kunt u ook eens de profielen van onze afdelingsleden raadplegen via de website van de NGV (www.ngv.nl).

In voorgaande jaren bleken dit soort, in een prettige sfeer verlopende, bijeenkomsten voor menig een van bijzonder nut. Wij nodigen u dan ook van harte uit te komen.

JUBILARISSEN

De afdeling Kempen- en Peelland heeft maar liefst 9 leden die dit jaar 40 of zelfs 50 jaar lid zijn van onze vereniging het betreft: De heren L. Eijkelenboom, J. Spoorenberg, G. van Gurp, C. Sierag, V. Hamers, H. Kuijken, P. Beishuizen, N. van Asch, en mevrouw H. van Nunen.

Tijdens de ledenvergadering op 10 april j.l zijn 4 van de 9 jubilarissen aanwezig. Iedere jubilaris afzonderlijk werd door Anton Neggers, afdelingsvoorzitter persoonlijk toegesproken en gefeliciteerd. Namens de NGV ontvangen de aanwezigen jubilarissen de NGV-oorkonde en een kleine geste in de vorm van bijvoorbeeld een bos bloemen.

Vlnr. dhr. H. Kuijken, N. van Asch, P. Beishuizen en J. Spoorenberg.

foto: Martien van der Donk

EEN HANDLEIDING VOOR HET MAKEN VAN EEN FAMILIEGESCHIEDENIS

Hans Bauer, onderzoeker en publicist van familiegeschiedenissen, heeft op 14 maart jl. een lezing gegeven over zijn persoonlijke familiegeschiedenis. Deze 'sprekende' geschiedenis is gebaseerd op onderzoek van 35 jaar.

Op grond van zijn ervaring stelt hij ons profiel als genealoog-onderzoeker op. Wij zijn geïnteresseerd in geschiedenis en genealogie, hebben een familiegevoel, willen graag de familiegeschiedenis weten, hebben analytisch vermogen, puzzelen en reizen graag (genealogische zoektocht). Ten slotte zijn wij verliefd op het oude en het authentieke, en leggen wij gemakkelijk contact met onze medegenealogen.

Waarom doen wij dit? Het is voor ons een verlevendiging, een verrijking, en geeft ons voldoening. Met als keerzijde dat wij veel tijd en energie kwijt zijn en diep in onze portemonnee moeten tasten voor reis- en verblijfskosten, voor documenten en lidmaatschappen en abonnementen.

Dit allemaal wetende, kunnen wij met zijn allen aan de slag met het maken van een eigen familiegeschiedenis. Volgens Hans Bauer kan een genealogie aangevuld worden tot een bredere familiegeschiedenis met vondsten uit primaire, secundaire, tertiaire bronnen en tal van materiële sporen. Maar wat zijn dat en waar en hoe vinden we die?

Hiertoe onderstaande handreikingen:

Primaire en secundaire bronnen

Familieverhalen, fotoboeken, bidprentjes, paspoorten, rijbewijzen, akten uit bijvoorbeeld doop-, trouw- en begraafboeken (voor 1811), bevolkingsregister enz.

Materiële sporen

Woonhuizen, adressen veelal genoemd in de diversen akten, meubels, uithangborden, gildewapens, kerken, grafkerken, gevelstenen/opschriften, documenten (brieven, schoolrapporten, e.d.) handmerken, handschriften, fotoalbums, geschilderde portretten, antiquiteiten, juwelen, curiosa enz.

Tertiaire bronnen

Oude land- en stadskaarten, streekbeschrijvingen, geschiedenisboeken, publicaties verenigingen historie, schilderijen (musea), oude prentbriefkaarten (beeldbanken), kranten (Koninklijke Bibliotheek en meer bij de diverse archieven ook digitaal via het web), medium internet.

Ondersteunende mogelijkheden van aanpak

een lidmaatschap van de NGV en CBG, lidmaatschap historische verenigingen, woonadres voorouders opzoeken, thans (nog) levenden opsporen, oude begraafplaatsen bezoeken (of via www.graftombe.nl), aankopen via De Slegte en antiquariaten, idem boekenmarkten (Deventer!), (streek)musea, enz.

WIST U DAT .... ?

Grote bestanden tot 2GB heel gemakkelijk verzonden kunnen worden met www.wetransfer.com? Nog nooit gebruikt? Geen probleem! De site geeft heel duidelijk de te volgen stappen aan.

Ons bestuurslid Ans v.d. Velden - Swinkels vaak in het Regionaal Historisch Centrum te Eindhoven (RHCE) aanwezig is? Heeft u nog nooit een archief bezocht, noch het RHCE? Dan kunt u contact opnemen met Ans via telefoonnummer 040-8482945. Zij maakt u graag wegwijs in het archief.

Samenwerking met HCC

NGV-leden kunnen ook deel nemen aan de bijeenkomsten van de werkgroep Computergenealogie van de afdeling HCC!zob (Zuidoost Brabant). Deze werkgroep richt zich op ondersteuning van de leden bij het gebruik van de PC voor hun genealogiehoobby. De bijeenkomsten zijn in 't Slot, Kastelenplein 167, Eindhoven. Zie voor algemene informatie, agenda en nieuwsbrief: [genealogiepagina op www.hcczob.nl](http://genealogiepagina.opwww.hcczob.nl)

MUTATIES LEDENLIJST

**Per 01-05-2012, landelijk totaal 9068 leden,
waarvan voor Kempen- en Peelland 311 en 22 bijkomende leden**

Nieuw lid

Dhr W.J.W. Derks van de Ven	Oldenzaalsestraat 431-21	7557 GN	Hengelo
Dhr T.A.E. Visser-Schüller	Otto van Thuringenstraat 4	6004 XP	Weert
Dhr J.H.J.P. Willems	Buzón 799	E-03730 Jávea / Xabie	Ctra Cabo La Nao Spanje

Adreswijziging

Dhr J.T.C. Borghmans	110 Upper Lisbum Road	Belfast Fiaghy BT10 OBB	Apt 2 Noord-Ierland
Dhr H.H.J.M. de Ruijter	Franciscanessehof 215	5731 EX	Mierlo

Overleden

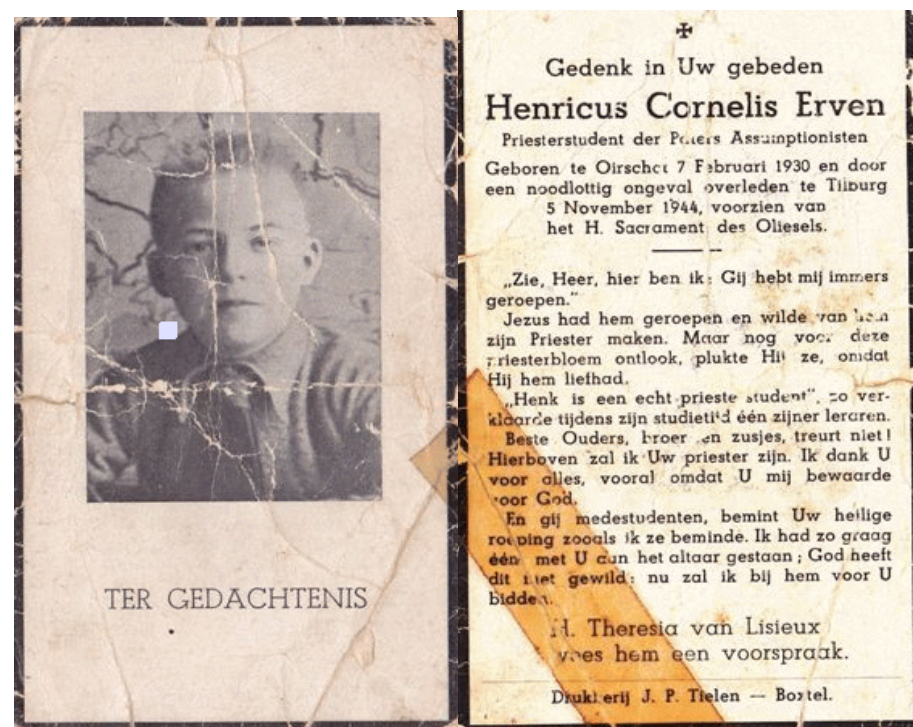
Dhr H.M.L. van der Bruggen	St Trudostraat 29	5616 GA	Eindhoven
----------------------------	-------------------	---------	-----------

Einde lidmaatschap

Dhr H.M. Ciliacus	Bomstraat 32	5616 KN	Eindhoven
-------------------	--------------	---------	-----------

Alle correspondentie te richten aan het landelijk secretariaat: NGV, Postbus 26, 1380 AA Weesp
Gebruik bij correspondentie ALTIJD uw lidmaatschapsnummer!
Co van het Groenewoud

Het fotobidprentje van.... HENRICUS CORNELIS ERVEN 1930-1944

Henricus Cornelis (Henk) Erven werd geboren op de boerderij van zijn grootvader als oudste zoon uit het gezin van Hendrikus Erven en Gerardina Adriana van den Hout. De familie Erven woont al eeuwenlang in Oirschot. De oudst bekende voorvader is Jan Jan Erven de oude, getrouwd met Beatrix Mathijs Rutger Bekkers, die in Spoorndonk woont. Na de lagere school ging Henk Erven naar de Apostolische School "St. Theresia" van de Paters Assumptionisten in Boxtel, waar jongens van 12 tot 14 jaar werden opgenomen, *die het ernstige verlangen hebben priester-kloosterling in de de Congregatie te worden*. Op 5 november 1944 was Henk in Tilburg. Om van het vuurwerk te genieten dat werd afgestoken ter gelegenheid van de bevrijding beklom hij de toren van de Sint Josephkerk. Bovenin de toren deed hij een deur open. Aan de andere kant van de deur was een bom bevestigd die afging met noodlottige gevolgen. Henk werd begraven in Spoorndonk, gemeente Oirschot. Zijn zusje was 12 dagen voor zijn overlijden tijdens de bevrijding van Oirschot op 24 oktober geboren. In de kapel van de Heilige Eik in Oirschot zijn de namen van oorlogsslachtoffers te lezen in de gebrandschilderde ramen, waaronder die van H. Erven.

Inzender dhr. G. Smits. Spoorndonk

BOXMEERSE EDELSMEDEN, DEEL 3

Boxmeerse meesters in de 18e eeuw

In deel 2 van deze artikelenserie over de Boxmeerse edelsmedenfamilie Raab is het wel en wee van Rutgerus Antoon besproken. In dit deel komt **Rabanus Raab** aan de orde, die van zijn vader Rutger Anton en zijn grootvader Rabanus Senior het metier van edelsmid bijgebracht krijgt.

Na een korte samenvatting van belangrijke data in het leven van zijn vader Rutger Anton wordt de levensloop van Rabanus junior (ook Rabanus II) besproken.

Samenvatting II RUTGER ANTON RAAB (Kalkar 1684 - Boxmeer 1727)

- 1684 geboren te Kalkar als oudste zoon van goudsmid, keurmeester, schepen en kunstenaar Rabanus Raab & Sophia Schöninghs
- 1700/05 leerling bij zijn vader
- 1705/13 samenwerkend met Rabanus in Kalkar
- na 1713 'ins Ausland gegangen' (waarschijnlijk naar Den Bosch)
- 1720 13 juli huwelijk te Boxmeer met Wilhelmina Mollemans (getuigen: Anna Matthia Raab en Henri Mollemans)
- 10 sept dreigende huurproblemen met Alegonde van Luenen (Leunen)
- start atelier in Boxmeer
- 1723 graving op missaalbeslag toont samenwerking met vader Rabanus
- 1727 31 december: Rutger overlijdt te Boxmeer, 43 jaar jong
- 1760 11 september: Wilhelmina overlijdt te Sint Anthonis, 72 jaar

III RABANUS ANTON RAAB (BOXMEER 1721-1786)

In 1727 blijft **Wilhelmina Raab-Mollemans** eensklaps achter met vier bloedjes van kinderen. De oudste, **Rabanus**, is dan zes-en-een-half, **Joannes Joseph** vijf, **Anna Matthia** drie-en-een-half en **Antoon Caspar** anderhalf jaar. Het zullen moeilijke jaren geweest zijn om al die jonge hoofden financieel boven water en gezond te houden, maar geluk bij ongeluk is opa Rabanus nog steeds actief én zeker niet onbemiddeld. Hij zal wel in tijd van nood zijn bijgesprongen. Maar eerder - zo blijkt - met geld en goede raad dan met waren, want het is zeer opmerkelijk dat er tussen 1727 en eind jaren 1730 geen enkel Boxmeers zilverstuk bekend is. Ook niet met het meesterteken [RR]. Immers, zo dit wel het geval zijn geweest, dan zou dit betekenen dat Wilhelmina de zaak - als agente - gewoon voortzet met onder meer zilver van Rabanus Senior op de toonbank. Nu dit niet gebeurt, mag worden aangenomen dat Wilhelmina alleen bezig is met de opvoeding van de kinderen. Hoe zij precies heeft voorzien in het levensonderhoud van het vaderloze gezin in de jaren dat het atelier leeg staat is onduidelijk. Er zijn geen aanwijzingen dat Wilhelmina is hertrouwd.

De tijd heeft alle sporen tussen 1727 en 1739 gewist en ook de archieven geven taal noch teken. Dat wil zeggen dat er vraagtekens zijn met betrekking tot het gehele levenslot van

Joannes Joseph en over de jeugd- en leerlingjaren van **Rabanus Junior**. Over de jongste zoon **Antoon Caspar** daarentegen is wél een en ander bekend, maar deze gegevens roepen meer vragen op dan duidelijkheden. Hij staat in 1738 ingeschreven als student van de Latijnse School en wordt op zijn 18e, ondanks het feit dat hij nog geen priester is, op initiatief van graaf Jan Baptist op 15 juli 1741 door bisschop Sanguessa van Roermond aangesteld tot vicaris, beneficiant en rector van het nieuwe Jan-de-Doperaltaar in de kerk van Sint Anthonis. Dit beneficium steunt op een gift van Johannes Verbeeten van maar liefst 4000 gulden (!) en een huis met tuin. Antoon Caspar schijnt - zo luidt het verhaal - in één dag van de bisschop alle lagere en hogere priesterwijdingen te hebben ontvangen. Raabs benoeming en priesterwijding op zo'n jeugdige leeftijd door de voogd van graaf Jan Baptist en alle samenhangende verwickelingen (onder meer de 'privé' bemoeienis van de 13-jarige graaf met de instelling van dit beneficium, de werving van gelden en de voordracht van de jonge Raab tot beneficiant) heeft in het verleden geleid tot allerlei speculaties. Hoge ogen gooien twee veronderstellingen. De ene is dat de jonge graaf en Caspar dikke vrienden zijn geweest. De andere, ietwat negatiever, gaat er van uit dat er op, of op weg naar, de Latijnse School 'iets' tussen die twee is gebeurd, waardoor Antoon Caspar uit Boxmeer moest worden 'weggepromoveerd'. Hoe en om welke reden dan ook, Antoon Caspar wordt in 1741 vicaris in Sint Anthonis en blijft daar tot zijn dood op 22 mei 1753.

Er zijn eveneens onduidelijkheden met betrekking tot **Anna Matthia Raab**. Zij zou gehuwd zijn met Nijmegenaar en koopman **Nicolaus (Nicolaas) Duck**. Vreemd genoeg staan er twee huwelijken met Nicolaas genoteerd. De eerste - in Boxmeer - dateert van 27 november 1748, en de tweede is in 1755 in Gemert! [1].

Ook de verhuizing van moeder Wilhelmina naar Sint Anthonis roept vraagtekens op. Heeft dat iets te maken met de plotselinge en 'onverwachte' benoeming van Antoon Caspar tot vicaris aldaar? Feit is, dat Wilhelmina na 1748 (in hetzelfde jaar dat zoon Rabanus zich in Sint Anthonis moet laten herdopen) alleen nog maar in de registers van Sint Anthonis voorkomt, waar zij haar tijd verdeelt tussen haar broer Caspar Mollemans, de pastoor, en haar zoon, de vicaris. Zij overlijdt daar op 13 september 1760.

Ondanks het gegeven dat Rabanus Antoon Raab niet op de 'Neubürgerliste' van de stad staat en verdere informatie ontbreekt, vermoedt ook Werner Kock dat hij rond 1734 door opa Rabanus naar Kalkar wordt gehaald om daar te worden opgeleid tot edelsmid. Probleem is dat niet exact bekend is wanneer Rabanus senior overlijdt. Bij zijn overlijden in 1739 of in 1740 is kleinzoon Rabanus Antoon weer terug in Boxmeer. Dat wil zeggen: zo kan worden afgeleid uit de keuren op het missaalbeslag van de St. Martinuskerk van Cuijk. De sluiting van dit beslag, waarop voor de eerste maal het meesterteken RR (maar liefst vier keer) voorkomt, draagt helaas onvolledige informatie. Er staat 'Peter de Haen, Jongman (..)orven den 1 Maj 173(.)'. Mogelijk is het missaalbeslag ter memorie van de (gest)orven Peter aan de kerk geschonken, en is waarschijnlijk - rekenend dat Rabanus pas omstreeks 1738/9 het ambacht enigszins 'meester' is - gemaakt in 1739. Trouwens, de eenvoudige bewerking van het zilver - vergeleken met de latere missaalbeslagen van Rabanus - toont duidelijk aan dat

het meesterschap zich nog in een zeer pril stadium bevindt. Ook het Boxmeerse 'stadsteken' op het missaalbeslag geeft geen exacte informatie over de start van Rabanus Jr. in Boxmeer: alleen het Wapen van Bergh is duidelijk leesbaar en de 'bok' niet. Rabanus I gebruikte - zo is bekend - voor Boxmeer rond 1700 een 'hertenbok' met gewei (Corneliuskerk Wanroij), en - opvallend genoeg - komt in 1747 dezelfde bok voor op de kelk die kleinzoon Rabanus Raab maakt voor (opnieuw) de Martinusparochie van Cuijk. Het schijnt dus dat Rabanus II in zijn eerste Boxmeerse jaren de 'stadskeuren' van zijn grootvader gebruikt. Maar zal dit waarschijnlijk niet eerder hebben mogen of kunnen doen dan na het overlijden van zijn leermeester. Voorlopig zal dus moeten worden geconcludeerd dat Rabanus I waarschijnlijk in het voorjaar van 1739 gestorven is, en dat kleinzoon Rabanus II later in hetzelfde jaar in Boxmeer begonnen is. En voorlopig - zeker tot 1747 - werkt met de oude 'stadskeur' van zijn grootvader.

Tot 1747 werkt Rabanus II in Boxmeer, maar dan duikt zijn naam ineens op in het doopregister van Sint Anthonis. Op 13 april 1748 staat hier geschreven: 'Antonius Raab, ex Grooten-Heijsdorp in Hessia, oriundus ante proessus sectam Lutheranam'. Hieruit blijkt dat hij - mogelijk in verband met een opdracht - enige tijd in het Lutherse Hessen is geweest, bij terugkeer in het roomse Boxmeer prompt 'besmet' wordt verklaard, dan in Sint Anthonis onder hoede van heerroom, pastoor Mollemans en broer, vicaris Caspar, in 'quarantaine' moet en genoodzaakt is - wil hij weer worden toegelaten en (ook door klanten!) geaccepteerd - om zich formeel te laten herdopen. Een en ander speelt bijna onmiddellijk af na zijn huwelijk op 19 februari 1748 met de Venraijse **Johanna Verdellen** [2].

Tussen oktober 1749 en maart 1765 worden Rabanus en Johanna gezegend met acht kinderen, twee zoons en zes dochters, waaronder een tweeling:

- doop op 08-10-1749 tweeling **Maria Theresia** en **Anna Wilhelmina** (get: Rev. Antonio Raab Vicario Kalkar, Maria Verdellen, loco Wilhelmina Raab)
- Maria Theresia († Boxmeer 14 juli 1832) trouwt op 24 juli 1791 te Boxmeer met zilversmid **Mathieu Delfosse** [3][4].
  - Anna Wilhelmina († Boxmeer 18 april 1838), ongehuwd [4].
- doop op 29-05-1751 **Johanna Petronella** (Boxmeer 16 februari 1831), ongehuwd [5]. (get: Rev. Gaspare Molmans, pastore St Anthonis, loco Willem Molmans et Anna M. Molmans)
- doop op 23-03-1754 **Anton Joseph** (get: Rev Do Antonio Raab Vicario Calcariensis et Anna Matthia Duck)
- doop op 21-07-1755 **Rutger Joseph** († Boxmeer 16 januari 1839), ongehuwd, winkelier [6] (get: Rev. Do Antonio Raab et Anna Matthia Raab)
- doop op 09-09-1757 **Maria Gertrudis** († Boxmeer 13 december 1765), ongehuwd (get: Nicolaas Duck, loco: Aleida Honstein)
- doop op 30-04-1765 **Gasparina Sophia Arnolda** († Boxmeer 5 juni 1765), ongehuwd (get: Rev Do Caspare Molmans, vicario St Anthonis et Maria Willems)

doop op 13-06-1760 **Hendrika Theresia Antonia** (get: Maria Croef) († Goch 30 september 1799)
Hendrika huwt op 24-07-1791 te Boxmeer met Willem Bockmeulen, logementhouder in Goch [7]

Allen zijn geboren in het oude stamhuis aan de Steenstraat dat Rabanus even voor zijn huwelijk van zijn moeder koopt. Hij smaakt het genoeg dat van zijn twee zonen - in ieder geval - de jongste, Rutger Josef, in zijn voetsporen treedt. Deze wordt dan ook door Rabanus opgeleid, neemt na 1786 het atelier over en gebruikt nog tot 1804 de initialen (en het [RR] meesterteken) van zijn vader: zij het in iets andere vorm.

Over Antoon Josef, de oudste zoon, is verder niets bekend. Dit in tegenstelling tot zijn zussen, die hun hele leven Boxmeer trouw blijven, daar huwen en overlijden.

Naast Rutger Josef blijft ook Maria Theresia in vaders stiel, evenals trouwens tweelingzus Anna Wilhelmina en Petronella. Theresia huwt zilversmid Mathieu Delfosse uit Straelen en de andere twee, die vrijgezel blijven, organiseren vaders winkel en na moeders dood (1777) de huishouding.

Hendrika Theresia Antonia trouwt met de Gochse logementhouder Willem Bockmeulen die later met vrouw en kinderen naar Boxmeer verhuist waar hij het 'Hof van Boxmeer' overneemt van Henri Mollemans. Hun zoon Antoon Josef Bockmeulen wordt leerling bij Rutger Josef Raab en later een bekend goudsmid.

Dochters Maria Gertrudis en Casparina ten slotte sterven jong en worden in Boxmeer begraven.

Een van Rabanus' favoriete 'uitspattingen' (en van Johanna) is het bezoeken van boedelveilingen die tussen 1750 en 1770 in Boxmeer worden gehouden. Zij staan geregeld als bieders en kopers genoteerd in de verslagen hiervan, meestal echter met betrekking tot huishoudelijke waren en klein huisraad. De archivaris van het kruisherenklooster te Sint Agatha, pater Van den Elzen vond in de bibliotheek een handgedrukt receptenboek voor alchemisten, prachtig verlucht met houtsneden. De inhoud geeft talrijke 'beschrijvinge van eijgenaerdigheden', medicinale toepassingen van planten en kruiden en adviezen over het gebruik van metalen en 'edelgesteijnten'. Het was eens van Rabanus Raab en is mogelijk op een van deze veilingen gekocht. Op de titelpagina van dit zogeheten 'Cruijdeboek, door D. Rembert Dodoens, Medecijn van der Stadt van Mechelen, Anno 1554' staat keurig - en eigenhandig - Rabanus A. Raab geschreven. Op het schutblad de namen van twee eerdere bezitters, te weten: 'La(mbert) van der Horst en Van der Clocke à Boxmeer, 1725.' [8]

Gelukkig (!) komt de Rabanus' naam ook met zekere regelmaat voor in oude gerechtsakten [9]. Waardoor het mogelijk is om niet alleen een algemene impressie te geven over zijn werk maar ook over zijn persoon: als een ambachtsman van vlees en bloed, die leeft en werkt in een 18de eeuwse 'setting', en die te maken heeft met gewone dagelijkse problemen en met alle normale 'ups en downs' van die tijd.

Op 5 november 1761 bijvoorbeeld klaagt Raab in een verweerschrift in een zaak die buurman Aert Lemmens tegen hem en Dominic Nelissen heeft aangespannen, dat deze Aert hem en zijn moeder zaliger (Wilhelmina) 'tot versuim van mijner dagelijkse besigheden en kostwinning' steeds lastig valt. 'Dan over het soogenaamde Koningsstraatje, dan over de hegge benefens mijnen moeshoff, dan wederom wegens eenen waterloop in voorgenoomd straatje, niet alleen van Paaschen 1730 tot nu toe 1760, maar zelfs een reeks van jaaren bevoorens.' Uit de verdere inhoud blijkt dat Lemmens met de families Nelissen en Raab, al vanaf de dag dat vader Rutger het huis Steenstraat 44 van deze Aert heeft gekocht, in de clinch ligt over de lozing van water op de straat via een goot, die nota bene indertijd door Lemmens zelf is aangelegd vanuit 'de agterkeuken in de zijden, waardoor het (water) doen der tijd (al) langs de muur van dat huis in dat straatje gelijk als een moeras van modder lag, ja soodanig dat daer niet door te passeren was.' Om zijn gelijk aan te tonen gebruikt Rabanus naast 'eenen eigenhandigen brief van Heerom Raab van Calcar' (vicaris Antonius Raab 1690-1770) diverse getuigenissen. En is zeer 'pissig' over Lemmens manier van doen, want die heeft 'dese vexatie, want weete die behandeling niet beter te noemen, telkens toegenomen (en) soo verre gegaan is dat - mogelijk expresselijk op den vierden dag dat mijne huisvrouw in het kraambedde lag [10] - een bevel kwam om binnen 4 weeken het regt tot den waterloop te doceeren.' Op 23 november is eindelijk de uitspraak, die - om de straat 'te verschoonen van water- en modderplasschen' - tot verdriet van Raab en Nelissen in hun nadeel uitvalt. Hierbij staat de volgende opmerkelijke notitie: 'dog zijn Mr silversmit R. Raab en Dominicus Nelesen van den Raadhuise afgegaan, zoo ras deselve hoorden leesen, dat aan hun beiden de waterloop verboode wierde ...' Misschien hebben ze samen in 'De Swaan' bij Van Anray op de Markt een borrel gepakt om bij te komen van de schrik!

Goed drie weken later, op 20 december 1761, zit Rabanus opnieuw in het Raadhuis. Nu echter niet in de beklagdenbankje, maar om met een 50-tal andere 'inwooners der Heerlickheit Boxmeer [11] te certiviseeren inde verklaar ter goeder naem en faem' van een zekere Jan Aelders. En in januari 1762 is Raab als gezworene aanwezig in de hoorzitting van de rechtbank over dezelfde zaak en noteert de uitspraken van 'Jan Willems, oliesleger van SintTunnis en van Jacob Willems, woonaghtig tot Vortum'. Mede dank zij de positieve getuigenissen over zijn persoon, wint de 'goede' Aelders zijn zaak contra schepen Aert Nab.

Een derde, interessante informatie over Rabanus dateert twee jaren later. Dan verschijnt Rabanus naam in een brief van Drossaard en Schepenen inzake een missive en request van 'die van Cuijk' van 7 april 1764 om Rabanus Raab een boete op te leggen. In deze brief van 10 april aan het Huis Bergh zegt Landschrijver De Both namens drost Frans de Raet dat 'het onze magt niet is om het begeerde (-) in te volgen sonder toestemming van onzen Souverain' en dat 'het placcaat van graaf Frans Willem van 12 november 1733, te vinden in de HoogGraaff. Minutenboeken, tot rigtsnoer is geweest, waarna wij in dit geval gehandeld hebben en die 150 gulden zijn nog onlangs in dese zaak van R. Raab geconsigneerd.'

Rabanus is dus - voorlopig - 150 gulden armer, maar de reden waarom (wat Rabanus dus in Cuijk heeft 'uitgespookt') staat niet in de bewuste brief. Het plakkaat van 1733, waarnaar verwezen wordt, zegt dat iemand wanneer hij 'onder den goddelijke dienst op Son- of

Heiligdagen' of in de late avonduren van deze dagen in 'herbergen of huisen, alwaar drank getapt word' is geweest en verdacht wordt dat men tijdens deze uren gedronken heeft, men moet 'sweeren (-) niet gedronken te hebben ofte getapt, op wat maniere het ook mag zijn (en dat) in cas den drinker of tapper weigeren te sweeren zullen zij de boete op het tappen en drinken' van 150 gulden moeten betalen. Omdat waarschijnlijk een identieke bepaling ook buiten Boxmeer van kracht is, vermoedt Van Cuijk dat het volgende zal zijn gebeurd. Rabanus is op een goede Zondag in Cuijk en daar betrappt in een kroeg op tijden dat dat verboden is (onder een Hervormde dienst of 's avonds laat). Hij heeft geweigerd om onder (Calvinistische) ede te verklaren wat hij daar gedaan heeft, of hij wel of niet een of meer pullen bier gedronken heeft en is vervolgens haastje-repje naar Boxmeer vertrokken.

De magistraten van Cuijk verzoeken dan hun Boxmeerse collega's om de 'schender van de Dag des Heren' hiervoor alsnog te beboeten. Om hen niet voor het hoofd te stoten 'in dese tedere Saak' neemt men in Boxmeer voorlopig 150 gulden in beslag, totdat het grafelijk Hof beslist wat te doen. De uitslag is niet bekend, maar waarschijnlijk zal het bedrag van 150 gulden naar Cuijk zijn 'overgemaakt' om de goede vrede met het Calvinistische buitenland te bewaren en om de - inderdaad gevoelige - kwestie niet op de spits te drijven.

In 1775 staat Rabanus naam voor de laatste maal in de gerechtsarchieven. Op 22 juli getuigt hij 'met solemneele eede luidende: Soo waaragtig helpe mij God almagtig' in de zaak Advocaat Fiscaal Bonninckhuisen tegen dokter Van Cooth.

In 1786 komt een einde aan een arbeidzaam en hoogst productief leven. Rababus Antoon Raab (II) overlijdt op 24 september, 65 jaar oud, en krijgt - volgens de parochiegegevens - een 'Eerste Klas' begrafenis. Hiervoor betalen de erfgenamen het forse bedrag van 26 gulden en 6 stuivers [12].

Rabanus is, getuige de kwaliteit van het vele werk dat bekend (en nog onbekend) is, een hoogstaand vakman geweest, die bovendien noest en ijverig heeft gewerkt. Geen wonder dan ook dat pastoors en kerkmeesters van heinde en ver zijn atelier bezochten en dat nog heden ten dage zijn altaarzilver pronkstukken zijn in vele Brabantse, Gelderse, Limburgse en Nederrijnse kerken.

Helaas zijn echter nog lang niet alle stukken degelijk en correct onderzocht en geïdentificeerd: hiervoor moeten óók de parochieboeken, archieven en andere bronnen worden geraadpleegd. Het missaalbeslag van de Luciakerk van Walbeck is hiervan een voorbeeld. Tot voor kort onbekend wie dit beslag gemaakt heeft, omdat er geen meesterteken en andere keuren op staan, blijkt het - bij napluizen van het 'Rekening Boeck' van de kerk - eenduidig en zonder twijfel door Rabanus gemaakt te zijn. Er staat namelijk in het overzicht van 'den Ontfang en Útgave vor den jahr ehn dúsent seven hondert ses en tagentig' genoteerd: ' Raep tot Boxmer, vor Beslag op 1 nâhen Miszal, 223 gulden, 12 stuivers' . En de volgende regel geeft keurig de extra kosten: ' met affhallen vertert, 2 gulden' !

Dat Rabanus II dus - evenals grootvader - 'grensoverschrijdend' gewerkt heeft is duidelijk: kerkelijk zilver van zijn hand is te vinden in Kevelaer, Appeldorn, Zyfflich, Keeken, Goch,

Walbeck en Kalkar. De veronderstelling was, dat - zoals de pastoor van Walbeck - het zilver gekocht en gehaald werd in Boxmeer. Dit zal in vele gevallen wel stroken met de waarheid, maar in het Stadtarchiv in Kleef geeft een document een ander - zeer interessant - alternatief. Op 17 juni 1768 namelijk klagen de Kleefse edelsmeden Heer en Bagel dat in Kalkar zilver uit Buxmehr (!) wordt verkocht door ene Vicaris (!) en de twee gezusters Nommesen [13]. Verder onderzoek in Kalkar brengt dan aan het licht dat op 11 januari 1765 Vicaris Raab de juffrouwen ('Jüffer') Schehüsen en juffrouw ('Juffer') Nommesen door de Magistraat van de stad op de hoogte worden gebracht van een op 10 januari in Kleef geschreven waarschuwing met betrekking tot de praktijken van een zekere, in Luik ('Lüttich') geboren, Timothe de Latte. Deze noemt zich zilversmid maar gebleken is dat hij nimmer de meesterproef heeft afgelegd ('die Meister Prüf gemacht'). Erger nog. Hij is - met zijn gezin - uit Wesel verbannen, omdat er twee gevallen bekend zijn dat hij mensen geld uit de buidel heeft geklopt (een keer voor 400 en een andermaal voor 50 Rijkskronen) door de verkoop van op zilver lijkende ('als silber') voorwerpen. En het gaat dan om kelken, kruizen, rozenkransen en monstransen. De zilversmeden en handelaren worden in de brief aangeraden om zich hier verre van te houden en diegene die zich toch met Timothe de Latte inlaat zal 'meit expresse gestraft werden' [14].

Uit deze twee akten blijkt dus dat na de dood van Rabanus I zoon Antonius Raab, vicaris van Kalkar en van het Smedengilde, en anderen met toestemming van het stadsbestuur - omdat er verder (zo blijkt uit onderzoek) geen goud- en zilversmid meer in Kalkar werkt - de handel in zilver (en goud) voortzetten. En wel met stukken die - het kan eigenlijk niet anders - in Boxmeer door neef Rabanus Antoon worden gemaakt of worden aangeleverd. Volgens de logica zullen dan door de vicaris tot ongeveer 1770 wel de kerkelijke sieraden zijn verkocht (in zijn huis aan de Grabenstrasse) en de dames Schehüsen en Nommesen (met een winkel aan de Markt) het profane of burgerlijke zilver.

In het midden van de 18 eeuw zijn de zaken dus - vergeleken met een halve eeuw eerder - omgekeerd. Leverde Rabanus I rond 1700 van Kalkar naar Brabant via Boxmeer, nu exporteert kleinzoon Rabanus II vanuit Boxmeer via Kalkar naar het Nederrijnse gebied. Welke en hoeveel Boxmeerse stukken op deze wijze 'over de Maas, richting Rijn' gegaan zijn, is jammer genoeg niet bekend. Gelet echter op het gegeven dat er in Kalkar eerst drie (vicaris Raab, Schehüsen, Nommensen) en later twee 'winkeliers' (Raab en de dames Nommensen) er een deel van hun brood mee hebben verdiend, moet het aantal zilveren objecten redelijk hoog worden geschat.

Noten:

- [1] Helaas is de exacte datum van het tweede huwelijk in 1755 niet te achterhalen uit de Gemertse bronnen. Gemert was in die tijd een soevereine staat onder de RK Duitse Ridderschap. Herman Jan van Cuijk geeft mogelijke redenen aan voor het tweede huwelijk, die uiteraard niet hard te maken zijn: wellicht opdrachten voor calvinistische, Staatse opdrachtgevers en opdrachten buiten de Heerlijkheid Gemert.
- [2] Johanna Verdellen is een dochter uit de (grote) kerkmeesterfamilie Verdellen te Venraij (L).
- [3] Maria Theresia huwt op dezelfde dag als haar zus Henrika Antonis op 24 juli 1791 in Boxmeer met zilversmid Mathias Delfosse ('cum dispensatio'). Mathias/Mathieu is geboren op 5 april 1758 te Straelen (Duitsland). Getuigen in beide huwelijken zijn Rutger Joseph en (tweeling)zus Wilhelmina.

- [4] Maria Theresia Raab overlijdt op 14 juli 1832 om 21:00 uur (BS Boxmeer akte 15 juli 1832 nr. 35). (Anna) Wilhelmina Raab overlijdt op 18 april 1838 om 01:00 uur (BS Boxmeer akte 18 juli 1838 nr. 26).
- [5] BS Boxmeer 17-02-1831 nr. 5 en Standesamt Goch: Johanna Petronella Raab overlijdt op 16 februari 1832 'te vier ure des morgens, ongehuwd, zonder beroep, 79 jaar, geboren te Boxmeer en 'gedomicileerd te Goch', dochter van Rabanus Antonius Raab en Johanna Verdellen.
- [6] Rutger Joseph Raab overlijdt op 16 januari 1839 om 10:00 uur (BS Boxmeer akte 16 januari 1839 nr. 4).
- [7] Hendrika Theresia Antonia huwt op 24 juli 1749 'wirth' Willem Bockmeulen uit Goch (later logementhouder in Boxmeer). In 1794 wordt uit dit huwelijk te Goch o.a. geboren Antoon Joseph Bockmeulen, die zilversmid wordt en als meester werkt te Boxmeer van 1830 tot aan zijn dood in 1873.
- [8] Archief/Bibliotheek Kruisherenklooster St. Agatha, inv. 33/16.
- [9] De hierna volgende vermeldingen zijn ontleend aan het Oud Gerechtelijk Archief Boxmeer. Dit is tegenwoordig toegankelijk via het Brabants Historisch Informatie Centrum, locatie Grave. Akten zijn helaas (nog) niet online te raadplegen.
- [10] Dat moet dan geweest zijn op 17 juni 1760, want op 13 juni wordt dochter Hendrika Theresia geboren.
- [11] Ter "goeder naem en faem" van Jan Aelders tekenen: Jacobus Kup, Sonij Sijmons, Wijnandt Sijmons, Jan Huger, Willem Peeters, Wyllem Basste, Arnoldus Gerits, Geret Ermers, Winssys Scheers, Wilbert Gerdts, Geeret Vogelsanck, (schoolmeester) B. van Beckum, Albert Boumans, Cornelis Nelesen, Maarten Nelesen, Peter Hopmans, Hermanus Selten, Gerdus Ewen, Cornelis Peters, Hermanus Selten, Peeter Klaes, Joannes Dercks, Peerke van Aelvoert, Leonard Jans, Cornelis van de Kerkhoff, Derck Fehlen, Antoon van Bussel, Johan Ternee, Willem Willems, Peeter van den Heuvel, Joannes Molmans, Cornelis Sweeren, Wilhelmus Molmans, Joannes Braber, Claes Ebben, Lamert Wolters, **RAB: A: RAAB**, G.G. van Bodinckhuijsen, S. van Cooth, Louis de Moll, Hendrik Peters, Johan van Dijck (schepen en koopman), Andries van Ham (schepen), H. Verheijen, Dominicus Nelesen en Gerardus Hermans.
- [12] Parochie Carmelieten Boxmeer, inv. 134.
- [13] Stadtarchiv Kleve, A XXX 25a, inv. 18, 18 verso en 19.
- [14] Stadtarchiv Kalkar, inv. A 74.

Theo van Rooijen

wordt vervolgd.

WAT IS PALEOGRAFIE? (8)

Voor de invoering van de burgerlijke stand in 1811 registreerde de burgerlijke overheid alleen huwelijken. Kerkelijke overheden hielden geboorte- of overlijdensdata bij. Voor de rooms-katholieken gold sinds het Concilie van Trente (1545-1563) vanaf 1558 het voorschrift dat iedere parochie doop- en trouwboeken moest aanleggen. Vanaf 1600 hield vrijwel elke pastoor in Brabant zich hieraan. De boeken werden uiteraard in het Latijn bijgehouden. Voor Brabant brak na 1648 een moeilijke tijd aan, toen de Republiek der Verenigde Nederlanden katholieken verbood hun godsdienst openlijk uit te oefenen. Een R.K. kerkelijk huwelijk was dan ook niet meer rechtsgeldig. Hiervoor moesten katholieken ofwel door de dominee ofwel door de schepensbank in de echt worden verbonden. De predikanten van de Gereformeerde Kerk hielden eveneens doop- en trouwboeken bij. In 1574 schreef de Nationale Synode van Dordrecht voor dat de overleden gereformeerden

geregistreerd dienden te worden. Meestal werd deze registratie verzorgd door de kosten/schoolmeester van de Gereformeerde Kerk ter plaatse. Vooral de ontvangsten van het verschuldigde kerkengeld voor het begraven (de zogenaamde impost) en het luiden van de klokken werden genoteerd. Een overlijdensdatum staat vaak niet vermeld, meestal wel een datum van begraven, of van het aangeven van het lijk - dan werd er impost betaald, dat staat dus in de gaarderboeken. Die datums hoeven niet hetzelfde te zijn. Met een beetje geluk noteerde de gaarder (die de impost inde) expliciet de datum van overlijden of begraven.

De Synode verzocht naderhand de burgerlijke overheid de registraties ter hand te nemen.

De burgerlijke overheid richtte zich in eerste instantie op de huwelijksregistraties. Het Eeuwig Edict van Karel V van 4 oktober 1540 eiste dit min of meer. In 1640 vaardigde de Staten-Generaal der Republiek een plakkaat uit *Jegens het onordentelijck trouwen der priesteren in Brabant*. Hierin werd bepaald dat geen huwelijk gesloten kon worden voor de R.K. kerk zonder voorafgaande drie proclamaties op het stadhuis of in de kerk. In 1656 kwamen de Staten-Generaal met het *Echtreglement* voor de steden, het platteland, heerlijkheden en dorpen in Staats-Brabant. Een huwelijk is alleen dan rechtsgeldig wanneer het gesloten is ten overstaan van het gerecht (de schepenbank) of voor de gereformeerde predikant. Ook de Bataafse Republiek (1795-1801) bepaalde in het *Echtreglement* van 1796 dat alle personen, ongeacht hun religie, hun huwelijk moesten sluiten voor het gerecht of de commissarissen tot de huwelijkszaken. De DTB-registers moesten bij de invoering van de burgerlijke stand worden overgedragen aan de burgerlijke overheid, de gemeente. Deze registers worden ook wel *retroakta* of de voorlopers van de burgerlijke stand genoemd. In 1919 werd bepaald dat de ingeleverde registers moesten worden overgebracht naar de (toenmalige) rijksarchieven. Sommige gemeenten met een eigen archiefdienst beheren deze retroakta nu zelf weer. Voor Noord-Brabant zijn dit o.m.: Bergen op Zoom, Breda, Eindhoven, Helmond, Den Bosch en Tilburg. Sommige Brabantse gemeenten stonden al vóór 1811 onder Frans gezag: Megen, Ravenstein, Oeffelt, Boxmeer, Gemert en Luijkgestel. De registers van de burgerlijke stand zijn hier dan ook eerder aangelegd. Deze akten zijn wel in het Frans opgesteld. Naast de DTB-boeken kennen de protestantse kerken ook *lidmatenregisters*. Hierin werden de leden van de gemeente genoteerd met vermelding van hun vorige woonplaats, en indien zij vertrokken, de (kerkelijke) gemeente waar ze naar toe gingen. Iemand die de kerk verliet, kreeg een zogenaamde *attestatie* mee, een bewijs dat hij/zij een trouw lid van de gemeente was geweest en geen schade had toegebracht aan de religieuze gemeenschap. In de lidmatenboeken vindt men deze aantekening terug met datum van aangifte en vertrek. Met weer een beetje geluk staat soms een doop-, huwelijks- of overlijdensdatum vermeld. Onderstaand treft u een bladzijde aan uit het lidmaten- en trouwboek van de Hervormde Gemeente Mierlo, (1656-1770), trouwen, 1731. De tekst is met niet al te veel moeite te transcriberen.

Bronnen:

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)

Lezen in Brabantse bronnen. Begrippenapparaat bij Brabants oud-schrift.

's-Hertogenbosch (1999): Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening,

1731
Den 20 Jan. in ordtweon opgenomen
Hendrik Hendriks J. M.
Hendrik Frans Krijnman J. D.
Eijde boornaghtig alfer
en sijn nadere agtveere volghende
afwijping in ordtweon den
4 febr. getrouwt
Den 20 Jan. in ordtweon opgenomen
Dirk Joost Coppot
en
Jermits Frans vanter
Eijde boornaghtig alfer
en sijn na dijn proclamatie
in den ordtweon Staat Goethtig den
4 febr. alfer
Den 11 ybr in ordtweon opgenomen
Nicolaas Randerstijn Schoonmaker
to stijfont
en
Heldna van Hilbun Bedin van
Eijde Jacobs van Soring in
Schoonmaker to stijfont
vondde aldaar
en sijn nadere proclamatie ontfien
ordtweon in den ordtweon Staat Goethtig
den 30 ybr
Den 20 dtd in ordtweon opgenomen
Gerrit Soort Gerdinaar
van Jermits
en
Gerrit Jansen van Gerdin J. D.
Eijde boornaghtig alfer
en sijn na dijn sondaagsafwijping
alfer getrouwt den 4 ybr

Transcriptie

1731 Den 20 jan[uarij] in ondertrou opg(e)nom(en)
Hendrik Hendrikse, j[on]ge m[an]
en
Hendrijn Faas Kroijmans, j[on]ge d[ochter],
bijde woonagtig alhier,
En sijn na drie agtereenvolgende
Afroupingen in onse kerke den
4 febr[uarij] getrouet.

Den 20 jan[uarij] in ondertrou opgenome(n)
Dirk Joost Coppes
en
Jenneke Frans Brante,
bijde woonagtig alhier,
En sijn na drie proclamatiën
in den egten staat bevestigd den
4 febr[uarij] alhier.

Den 8 september in ondertrou opghenomen
Nicolaas Ravenstijn, schoolmeest(er)
te Stiphout
en
Helena van Hilsum, wedu(w) e van
wijle Jacobus van Gennip, in lev(en)
schoolmeester te Stiphout, beijd(e)
wonende aldaar.
En sijn na drie proclamatiën onv[er]hi(n)-
dert gegaan in den hijlige staat, bevesti(gt)
den 30 september.

Den 20 oktober in ondertrou opghenomen
Gerrid Goorts, weduenaar
van Jenneke,
en
Pieternel Jansen van Brussel, j[on]ge d[ochter]
bijde wonende alhier.
En sijn na drie sondaagse afroupin(gen)
(alhier getrouet den 4 november.)

Theo van Rooijen

wordt vervolgd

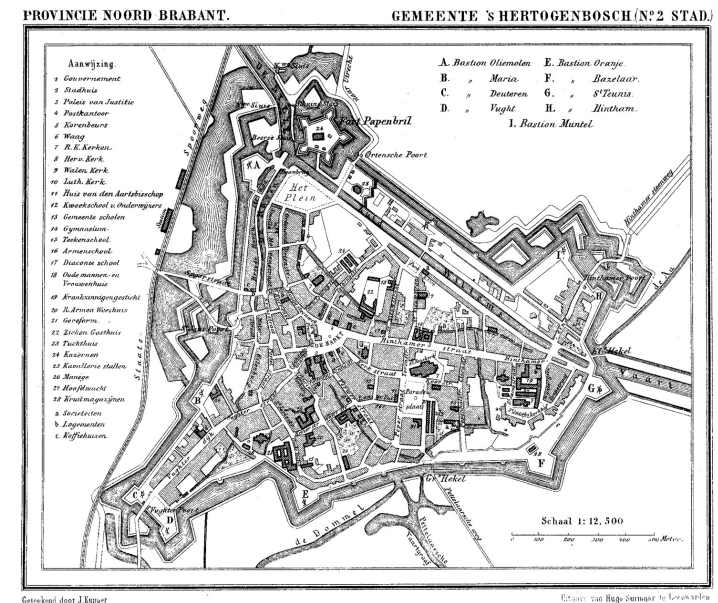
GEENEN (VAN ZESGEHUCHTEN) IN 'S-HERTOGENBOSCH.

door Jaap J.M. Geenen [1]

BHIC = Brabants Historisch Informatie Centrum
RHCE = Regionaal Historisch Centrum Eindhoven
HDCG = Historisch Documentatiecentrum Geldrop
HLZ = Heeze, Leende en Zesgehuchten

1. Voorwoord

In de jaren 1964-1976 is in De Brabantse Leeuw een viertal publicaties verschenen over de familie GEENEN uit de heerlijkheden Geldrop en Heeze-Leende-Zesgehuchten [2]. Een drietal daarvan met genealogische uitwerkingen tot in de twintigste eeuw. Deze uitwerkingen hadden met name betrekking op de takken in Eindhoven c.a. en Helmond. Een tweetal takken in 's-Hertogenbosch bleef toen echter buiten beschouwing.

Afb.: 1 Gemeente 's-Hertogenbosch (No. 2 Stad) Provincie Noord Brabant (ca. 1866) door J. Kuijper (uit: *Kuijper, Gemeenteatlas* (ca. 1866); uitgegeven door Hugo Suringa te Leeuwarden).

De beide Bossche takken hebben als gezamenlijke stamvader Joannes Petrus GEENEN (1618-1702) uit Zesgehuchten. De ene tak stamt middels twee zonen af van Leonardus Petrus (*Leendert*) Adrianus GEENEN (1a) die in 1800 werd geboren in Eindhoven en aldaar als broodbakker woonde en werkte. De tweede tak vindt twee generaties eerder zijn aanvang bij een zoon van Paulus (*Paul*) Arnoldus GEENEN (1b), in 1731 geboren in Hout (*Zesgehuchten*) en als 'landman' wonend in Heeze.

Van alle traceerbare nakomelingen zijn de gebruikelijke geboorte-, trouw-, en overlijdensgegevens vastgelegd. Enkelen onder hen die kennelijk leefden in de zelfkant van de 19^e-eeuwse volksbuurten van 's-Hertogenbosch blonken uit door puberale uitbundigheid en/of opgekropte frustaties. Het Bossche justitiële en rechtsprekende apparaat moet aan deze verwanten tamelijk veel werk hebben gehad want administratieve bescheiden in de strafrechtelijke sfeer zijn in ruime mate voorhanden.

Voor zover beschikbaar en nog bestaand is in de voetnoten de huidige adressering van de in de akten vermelde huisadressen vermeld [3]. Een uit te stippelen stadswandeling door Den Bosch aan de hand van dit artikel bestaat daarmee tot de mogelijkheden.

Ten slotte, omwille van leesbaarheid en omvang is in de gehele tekst bij doop/geboorte, huwelijk/ echtscheiding, en begraven/overlijden in 's-Hertogenbosch deze plaatsnaam niet vermeld tenzij hierdoor verwarring zou kunnen ontstaan.

2. De Bossche nakomelingen van Leonardus Petrus (*Leendert*) Adrianus GEENEN

Ia Leonardus Petrus Adrianus GEENEN, een zoon van Adrianus Leonardus en Johanna Catharina Franciscus van MIERLO werd gedoopt Eindhoven 20 december 1800. Hij was daar broodbakker aan de Grote Berg [4]. Hij overleed Eindhoven 8 februari 1874.

Afb. 2: Grote Berg Eindhoven (bron: atlantis.rhc-eindhoven.nl).

Leendert trouwde Gestel en Blaarthem 25 juli 1824 met Johanna Francisca Henricus GRAVEN, een dochter van Henricus Franciscus en Maria Theresia THIJM. Zij was gedoopt Venraij 7 december 1800 en is overleden Eindhoven 14 juli 1825.

Uit dit huwelijk een zoon:

1. Adrianus Franciscus , geboren Gestel 5 mei 1825, volgt Iia.

Na het overlijden van Johanna trouwde Leendert Eindhoven 4 oktober 1828 met Maria Theresia (*Maaike*) Wilhelmus KLEIJSSSEN, een dochter van Wilhelmus en Johanna BAKERMANS, die was gedoopt Eindhoven 3 juni 1809 en overleed Eindhoven 7 april 1883.

Uit dit huwelijk werden dertien kinderen geboren waarvan er vijf meerderjarig werden:

1. Cornelis, geb. Eindhoven 9 maart 1829, volgt I Ib.
2. Georgius, geb. Eindhoven 31 mei 1830 en overl. Eindhoven 7 juli 1911.
3. Johanna Catharina, geb. Eindhoven 16 januari 1832 en overl. Eindhoven 6 mei 1904.
4. Wilhelmus Johannes, geb. Eindhoven 30 juli 1833 en overl. Eindhoven 8 augustus 1833.
5. Wilhelmina, geb. Eindhoven 11 September 1834 en overl. Eindhoven 3 april 1835.
6. Johanna Catharina, geb. Eindhoven 25 november 1835 en overl. Eindhoven 31 mei 1838.
7. Hendrika, geb. Eindhoven 14 februari 1837 en overl. Eindhoven 7 februari 1885.
8. Maria Theresia, geb. Eindhoven 27 maart 1838 en overl. Eindhoven 2 mei 1838.
9. Hubertus, geb. Eindhoven 16 juni 1839 en overl. Eindhoven 9 januari 1840.
10. Johanna, geb. Eindhoven 16 September 1840 en overl. Eindhoven 27 maart 1919.
11. Wilhelmus Cornelis, geb. Eindhoven 7 juni 1842 en overl. Eindhoven 26 juni 1842.
12. Wilhelmina, geb. Eindhoven 19 februari 1846 en overl. Eindhoven 13 januari 1849.
13. Maria, geb. Eindhoven 27 mei 1843 en overl. Eindhoven 24 juni 1845.

Iia. Adrianus Franciscus GEENEN, een zoon van Leonardus Petrus Adrianus (Ia) en Johanna Francisca Henricus GRAVEN, geboren Gestel 5 mei 1825. Na het overlijden van zijn moeder in juli 1825 benoemde de familieraad [5] Gerardus GRAVEN 28 oktober 1829 tot toeziende voogd over de dan vijfjarige Adrianus. Van deze familieraad maakten deel uit Adriaan GEENEN, grootvader van vaderszijde, bakker in Eindhoven, Francis SMITS, aangetrouwde oom van vaderszijde, kleermaker in Eindhoven, Peeter GEENEN, oudoom van vaderszijde, bakker in Eindhoven, Gerardus GRAVEN, oom van moederszijde, zonder beroep, wonend in Weert, Jan RULO, vriend, zonder beroep, wonend in Gestel, en Roelof VERSTEEGEN, vriend, metselaar in Gestel [6].

Leendert GEENEN riep 3 juli 1830 opnieuw de familieraad bijeen (*als vader en voogd over zijn minderjarig kind Adrianus Franciscus [5] in huwelijk verwekt bij wijlen Francisca GRAVEN*). De raad bestond die dag uit Peter GEENEN, oudoom van vaderszijde, bakker, Francis SMITS, aangetrouwde oom van vaderszijde, kleermaker, Jan van der SCHOOT, neef van vaderszijde, bakker, Arnold de GROOT, vriend, schatter van het slachtvee, Antony van de LEUR, vriend, schoenmaker, en Renier WEELE, vriend, vroedmeester, allen wonend in Eindhoven. Als te bespreken kwestie werd hen door Leonard voorgelegd: wijlen Willem Nicolaas GRAVEN, in leven rentenier te Venlo, had per testament, *op 20 januari 1826 verleden voor notaris Cornelus Hendrikus van der LOOIJ te Rotterdam en notaris Johan NOZEMAN (?), eveneens residerende te Rotterdam*, het volgende vastgelegd: (1) zijn echtgenote Anna van den ACKER, eerder weduwe van Christiaan LINA, rentenierster te Venlo, kreeg een vierde part; (2) *het voornoemde minderjarige kind (= Adrianus)* was, met nog andere en een groot aantal meerderjarigen, erfgenaam van de rest; (3) in de erfenis was een aantal schulden

begrepen, voor een bedrag van in totaal f 13.065,75 exclusief verschuldigde interesten, die ten laste kwamen enerzijds van Anna's kinderen uit haar eerste huwelijk alsmede anderzijds de vrouw van haar overleden zoon Adrianus Winandus LINA. Voor de Rechtbank van Eerste Aanleg [7] te Roermond was tussen de weduwe en de erfgenamen al een rechtszaak aanhangig gemaakt. Leendert stelde voor om met betrokken partijen een minnelijke schikking aan te gaan. De familieraad ging met dat voorstel accoord [8]. Adrianus werd opgeleid als broodbakkersknecht, maar zijn ambities reikten verder. De rechtbank te 's-Hertogenbosch veroordeelde hem 29 juni 1861, hij was toen 26 jaren oud, samen met Adrianus van der VELDEN, *oud 27 jaren, geb. te Boxtel*, en Wilhelmus van LEUVEN, *oud 26 jaren, geboren te Oirschot; allen bakkersknechten wonende te 's Bosch thans in hechtenis*, tot een correctionele gevangenisstraf voor den tijd van zes maanden in eenzame opsluiting plus de kosten van het geding wegens 'twee diefstallen, beide gepleegd bij nacht door meer dan een persoon in een bewoond huis' [9]. Kennelijk heeft deze straf louterend gewerkt want enige tijd later vestigde Adrianus zich als broodbakker.

Niet met overweldigend succes want hij overleed (*Schilderstraat, wijk D nr 10* [10])

Afb. 3: Schilderstraat

6 november 1869, *om een ure des nachts, oud vier en veertig jaaren en zes maanden*, als boodschapper in het krankzinnigengesticht.

Hij trouwde 21 juni 1852 met Gerdina Theresia KOK, een dochter van Gerard en Cornelia SCHRATS.

Zij was geboren Oirschot 26 december 1824 en overleed 21 januari 1907.

Na het overlijden van Adrianus trouwde Gerdina voor een tweede maal 10 september 1870 met Cornelis Johannes BLOM, een zoon van Josephus en Johanna Elisabeth BRUGGER. Na diens overlijden trouwde zij voor een derde maal 7 januari 1874 met Johannes Henricus van VALKENBURG, een zoon van Wilhelmus en Joanna EPPINGS.

Adrianus en Gerdina kregen in hun huwelijk vier kinderen:

- 1 Francisca Joanna Leonarda, geb. 26 maart 1853, volgt IIIa.
- 2 Cornelia Gerardina Theresia, geb. 8 september 1855, volgt IIIb.
- 3 Helena Petronella Catharina, geb. (*Brede Haven, wijk B nr 170* [11]) 9 April 1861
Helena overleed (*Schilderstraat, wijk D nr 115*) [12] 15 december 1863, *oud twee jaren en acht maanden, om vijf ure des morgens*.
- 4 Gerardus Alphonsus Maria, geboren 25 November 1863, volgt IIIc.

Afb. 4: Brede Haven.

Noten:

- [1] Met dank aan de leden van de Genealogie-mailgroep van Seniorweb, in het bijzonder Jan T. van Laar (*Tilburg*), die vele bronnen in den lande ontsloten.
- [2] "C", 'Genealogie van het geslacht Geenen', in *De Brabantse Leeuw*, jrg. XIII (1964), blz. 140 e.v.; M. van de Linde-van de Vijver, 'Enkele aanvullingen op de genealogie Geenen (*Brab. Leeuw XIII, 140*)' in *De Brabantse Leeuw*, jrg. XIV (1965), blz. 28 e.v.; A. Niessen, 'Genealogie van het geslacht Geenen; Aanvulling B.L. 13, 140' in *De Brabantse Leeuw*, jrg. XV (1966), blz. 12 e.v.; en J. Coenen, 'Leendert Geenen en de genealogie Geenen' in *De Brabantse Leeuw*, jrg. XXV (1976), blz. 93 e.v.
- [3] De Bossche huisnummeromnummering van 1909 had betrekking op de wijk- en huisnummers zoals die sinds 1860 waren vastgesteld. De adressen van vóór 1860 zijn niet herleidbaar in de betreffende huisnummeromnummeringslijst, zie ook het overzicht aan het einde van dit artikel (*bron: www.bossche-encyclopedie.nl/Huisnummeromnummering 1909 plus e-mail A.F.A.M. Wetzter dd. 9 september 2008*). De weergegeven afbeeldingen van Bossche straten (*zonder bronvermelding in het bijschrift*) zijn allen afkomstig van www.bossche-encyclopedie.nl.
- [4] De Grote Berg in Eindhoven was vergeleken met een gewone straat erg breed omdat er wekelijks op dinsdag een veemarkt werd gehouden (www.eindhovenfotos.nl).
- [5] Een familieraad (*of het familieberaad*) werd sinds de invoering van de Code Napoléon door de toenmalige Vrederechter ingesteld om de voogdij over wezen en halfwezen te regelen. De voogdij viel open als een van de beide ouders stierf. De overblijvende ouder werd aangewezen als voogd en werd gecontroleerd door de familieraad, die uit zes personen bestond: drie aan moeders- en drie aan vaderszijde. De Vrederegerechten hebben in Nederland tot 1839 gefunctioneerd (www.noordhollandsarchieff.org, www.machtelings.be/news/voogdijwet.pdf, en [http://nl.wikipedia.org/wiki/Vrederechter_\(Nederland\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Vrederechter_(Nederland))).
- [6] BHIC, Vrederegerecht Ehv., Inventarisnr. 1390, volgnr. 81; Eindhoven, 28 oktober 1829.
- [7] Een Nederlandse vrederechter was een alleensprekende rechter die in de periode van 1811 tot 1838 recht sprak. Hij werd daarbij geholpen door een griffier. Zijn belangrijkste taak was te proberen om tot een schikking te komen tussen de partijen. Deze partijen mochten geen procedure voor een hogere rechtbank beginnen, zoals bij de Rechtbank van Eerste Aanleg (*zie hierna*), zonder eerst een poging tot schikken bij de vrederechter te hebben gedaan. Daarnaast sprak hij recht in zaken betreffende roerende goederen met een waarde van, in de Franse tijd, hooguit 100 francs, over schade aan gewassen, grenzen van landerijen, onderhoud van onroerend goed, arbeidsovereenkomsten, belediging, vorderingen e.d. Daarnaast trad hij op in familie- en erfrechtelijke zaken, zoals bij familieberaad, verzegeling en ontzegeling van boedels ten behoeve van de rechtmatige erfgenamen, benoemingen van curatoren en voogden, het opmaken van aktes van bekendheid, etc. Van hem werd verwacht recht te spreken naar redelijkheid. De

vrede rechter was wel rechter van beroep, maar niet per se jurist. Er was per kanton één Vrederechter. De vrede rechter had twee plaatsvervangers. Nu is de rechter die zetelt in de rechtbank voor de sector kantonzaken de Nederlandse magistraat die de functie vervult, die het dichtst hierbij aanleunt. De rechtbank van eerste aanleg was ingericht voor alle burgerlijke geschillen en strafzaken, die niet tot de bevoegdheid van een andere rechtbank behoorden. Zij had een algemene bevoegdheid, met andere woorden zij was bevoegd voor alle geschillen die niet uitdrukkelijk door de wet aan een andere rechtbank waren toegekend: dus niet de (eerste) bevoegde rechtbank voor overtredingen, handelsbetwistingen, betwistingen in vennootschappen en arbeidsrechtelijke geschillen; kleine betwistingen kwamen voor de vrede rechter

([http://nl.wikipedia.org/wiki/Vrederechter_\(Nederland\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Vrederechter_(Nederland)) resp.

/Rechtbank_van_Eerste_Aanleg)

[8] BHIC, Vrederechter Ehv., inventarisnr. 1390, volgnr. 61; Eindhoven, 3 juli 1830.

[9] BHIC, Toegangsnummer 22; Inventarisnummer 91; Rolnummer 37.

[10] In 1909 gewijzigd in Schilderstraat 17. De Bossche Schilderstraat was berucht tot 2001.

In dat jaar zijn de laatste kamertjes voor raamprostitutie verdwenen. Op de foto aan de linkerzijde de huidige huisnummers 2-38

(www.bossche-encyclopedie.nl/Huisnummeromnummering_1909 resp. */Straten*).

[11] In 1909 gewijzigd in Brede Haven 16. Op de foto de huidige nummers 14, 15, 16, 17

(www.bossche-encyclopedie.nl/Huisnummeromnummering_1909).

[12] In 1909 gewijzigd in Schilderstraat 12

(www.bossche-encyclopedie.nl/Huisnummeromnummering_1909).

[13] Het adres Wijk G nr 134 van voor 1860 is niet herleidbaar. Aannemelijk is echter dat het gaat om het huis wat in 1909 het adres Brede Haven:6 krijgt

(www.bossche-encyclopedie.nl/Huisnummeromnummering_1909),

zie ook voetnoot `_Ref208992962h \* MERGEFORMAT 11`.

Inzender dhr. J.J.M. Geenen

Wordt vervolgd

KOPIJ VOOR HET VOLGENDE NUMMER INZENDEN

VOOR 1 Augustus

Tevens bestaat de mogelijkheid om uw advertentie te plaatsen

Voor informatie neemt u contact op met de redactie

e-mailadres: h.unij@hccnet.nl

postadres: Taunus 1 5706 PC Helmond

LEDEN STELLEN ZICH VOOR

J.J.M. Geenen uit Den Haag

jaapgeenen@gmail.com

+31653448860

De heer Jaap Geenen is 65 jaar en is bedrijfskundige van beroep. Circa 12 jaar is hij bezig met genealogie. Daarbij zoekt hij naar gegevens van de families Geenen van Zesgehuchten en van Heeze. De informatie die dhr. Geenen tot dusver gevonden heeft komt van familie- en regionale archieven, internet, publicaties, e-mailgroepen etc. Hij heeft publicaties verzorgd in het Genealogisch Tijdschrift voor Oost-Brabant, voor Digitale Bronbewerkingen, en voor Geneaknowhow.net. Hij heeft een artikel klaar "Geenen in Den Bosch" en een artikel "Geenen van Zesgehuchten". Een recente versie van de genealogie Geenen (van Zesgehuchten) heeft hij beschikbaar gesteld aan het RHCE.

Verder heeft dhr. Geenen de kwartierstaten van zijn kinderen compleet tot in de 8^e generatie met onder meer families als Dekker (van Westzaan), Van de Stadt, Van der Togt, Willebrands (uit Ohne), von Dörnberg, von Heiden, Bakker (van Hindelopen), en Kloosterboer (uit Sint Pancras). Maar zijn zoektocht gaat verder; breed en diep.

Het archief in Geldrop heeft Jaap als een bijzondere bron ervaren. "De heer Toon van Gils met al zijn transcripties in de kelder van het Geldropse gemeentehuis, een unieke eigenzinnige man".

Voor het vastleggen van zijn gegevens maakt hij gebruik van het programma "Gens Data Pro". Hij beschikt niet over een eigen website, maar draagt zonder terughoudendheid zijn gegevens actief en passief over aan de eigenaren van bestaande websites.

Gezien de afstand ligt het niet voor de hand dat Jaap Geenen onze afdelingsavonden bezoekt. Maar hij wil door zijn contact met onze afdeling meer te weten komen over bronontsluitingen. Hij denkt daarbij aan gerechtelijke archieven, schepenen etc.

Op onze vraag wat dhr. Geenen zoal vastgelegd heeft onder digitale bewerkingen, vermeldt hij:

(1) Heeze, index inwoners 1600-1636 [ZIP, XLS] compilatie van enkele bewerkingen, en

(2) www.geneaknowhow.net/script/dewit/oostzaandam_d_1713-1745-1.htm:

In 2007 heeft een gebruiker alle door dhr. Hansen aangeboden indexen van de (9400) dopen 1713-1778 in één Excel-dokument geplaatst en dat hier aan collega-onderzoekers ter beschikking gesteld.

Download **Excel-bestand gereformeerde dopen Oostzaandam** (gezipt, 550 Kb)

(zie ook www.katerstede.nl/dekker/home.htm en

www.katerstede.nl/dekker/d1.htm#g1)

Andere hobby's van Jaap zijn cricket, golf en hockey.

Ger Kleinbergen

VOOR U GELEZEN:

Afdelingsbladen:

GeneVer, afdeling Zuid-Limburg, februari 2012

- Parenteel van Leonard Peters.

Gepermeteerd, afdeling Den Bosch en Tilburg, maart 2012

- Zoek en gij zult vinden; portret van een voorvader, door Pieter Walraven.
- De verschillende stammen Hamers in Noord-Brabant, door Jan Hamers.

NoordKOPstukken, afd. Den Helder e.o., april 2012

- Diverse kwartierstaten van oa Feike Asma, Anton Pieck, David Hollestelle.

Stichtse Heraut, april 2012

- Kwartierstaat van Gerrit Hendrik Verwoerd.
De Haan, Dolman, Kool, Wismeijer.

West Noord-Brabant, 2012-1

- Kwartierstaat van Adriaan Tak, door André Tak.
Ackermans, Roovers, De Hoogh, De Cort.

Zaanstreek-Waterland, maart 2012

- Parenteel van Barend Wereldlijn Smit, door Nelie Kooijman.
- Kwartierstaat van Marianne Theresia Maria Oudt, door Marianne Oudt.
- Parenteel van Adriaan Booij.

11 en 30, afdeling Friesland, april 2012

- Genealogie van Gerben Foekes van der Wal, door Jan F. van der Wal.

De Rode Leeuw, Limburg Belgie, 2012-1

- In Memoriam Jef Cuyvers, door Leon Boermans. (kwartierstaat)
- De St.-Annakapel van Smeermaas, nog steeds familiebezit familie Veugen, door Jean Maenen.

Heemkundekringen:

Aarle Rixtel, Het Hagelkruis, 2012-1

- Van hagelkruis tot donderbezem, door Louis Barten.
- De Erfgoedkaart, door Henk van Beek.
- De kapel van Croy was belangrijker dan gedacht, door Louis Barten.
- "Schoon Roomsche Brabant", door Pieter Cornelissen. Verhaald door Jan Dekkers.

Asten-Someren, 'De Vonder', maart 2012

- Je wordt Asten nooit echt kwijt (deel 4), door Gerard ten Thije.
- De plaatsnaam Someren en Asten, de betekenis van zeven meren, door Cees Verhagen.
- De Heerlijkheid Astén en Ommel bestaat nog steeds, door Cees Verhagen.

Beek en Donk, 'd'n Tenuzzik', 2012-1

- Het Oude Raadhuis, door Zjon van de Laar.
- Grensgevallen, door Frans Leenders.

De Acht Zaligheden, 'De Rosdoek', maart 2012

- Jaroslav Chmelik en zijn tussenstop in Netersel in 1945, door Bart Beex.

De Berse. 'Den Beerschen Aard', 20120-1

- Baest op slot, door Jos van Gils.
(het landgoed Baest en zijn bewoners)
- De familie Jacobs/Deenen te Oostelbeers (3), door werkgroep "Land"

Heeze-Leende-Zesgehuchten, 'De Heemkronyk', maart 2012

- Geschil over een woonplaats, door Sjaak de Waal.
- De groei van Strabregt tot Strabrechtplein, door Henk van der Heijden.

Lieshout-Mariahout, 't Hof van Liessent, 'd'n Effer', februari 2012

- Grenssteen: meningsverschil beslecht.
- Heksenprocessen en de Katholieke kerk.
- In gesprek met...Anna, Jana en Piet Francissen.

Nuenen, 'De Drijehornickels', april 2012

- Tot op de bodem uitgezocht, door Hans Korpershoek en Jacques Gerritse.
Deel 1: Een archeologische opgraving op De Luistruik.
- "Nuenen – Het gedicht van mijn leven", door J. van den Bergh van Eysinga-Elias.
Bewerking van een artikel over de Nuenense jaren (1910-1916) van Bart de Ligt, door Roland van Pareren.
- Gij moet al wat soetjens doen, door Joop Glasbergen.
Nuenense schoolmeester in herberg met messen bedreigd.

Reusel, 'De Schééper', maart 2012

- Gedenktekens in Reusel (3), door Bernard Flerackers.
- Een Reuselse familie in beeld (kwartierstaat), door Jo Hendrikkx.

Sint-Oedenrode, 'Heemschild', 2012-1

- Wederopbouwboerderijen in Sint-Oedenrode, door Ad van Esch.
- 'n Voorjaarswandeling van ruim anderhalfuur, door Natuurgroep.
- Mensen van vroeger; Jan-Bid.
- Den Brestert, een Rooise grenssteen -2, door Richard de Visser

Son en Breugel, 'Heem', 2012-1

- De boerderij van Albert Vink, Olen 13, door Dora Cooijmans-Engels en Joop Dijsselbloem-Visser.
- Son en Breugel in 1911, door Joop Dijsselbloem-Visser.
- In Son geboren in 1810, door Betty van der Dennen en Henk Hutten.

Deze tijdschriften en nog vele andere, liggen elke afdelingsavond ter inzage / te leen.

Dhr. Hans Schippers zal u hierover graag informeren.

Het lijkt er overigens op, dat het digitale tijdperk zijn intrede ook doet voor de periodieken van Heemkundekringen en NGV afdelingsbladen. Een aantal is al ontvangen.

Hans Schippers heeft hiervoor een prima oplossing gevonden namelijk de link:
www.hschippers.nl/tijdschriften/
Alleen de tijdschriften die digitaal ontvangen zijn, kunt u op deze site inzien.

Ger Kleinbergen

BIBLIOTHEEK: AANWINSTEN BOEKEN

Leven in 1870 - Nederland aan de vooravond van de moderne tijd

Auteur: Anthony Winkler Prins - commentaar van Christianne Smit

Cat.nr: 11-WPS

In 1870 komt het eerste deel uit van de 'Geïllustreerde Encyclopedie'.

De belangrijkste auteur van dit grote werk is Anthony Winkler Prins, doopsgezind predikant in Veendam. In elfduizend bladzijden, verdeeld over vijftien delen, verzamelt hij alle kennis over de samenleving, de techniek, de wetenschap en de kunst van zijn tijd. Het is niet toevallig dat een dergelijk omvangrijk werk in die tijd ontstaat. De Nederlandse samenleving is volop in beweging. Letterlijk ook, want het spoorwegnet breidt zich in rap tempo uit en verkort alle afstanden. De mechanisatie in de landbouw zorgt ervoor dat er meer arbeidskrachten beschikbaar zijn voor de opkomende fabrieken. Op politiek gebied ontstaan de eerste massapartijen, zowel van socialisten als antirevolutionairen. De roep om meer democratie en algemeen kiesrecht wordt luider. Zeelieden en ontdekkingsreizigers brengen nieuws over verre landen en exotische volken. Uit het oorspronkelijke materiaal selecteerde de Winkler Prinsredactie meer dan 300 artikelen die een levendig beeld oproepen van de dynamische en hoopvolle samenleving van 1870. De originele teksten spreken voor zich. Ook na 140 jaar vallen de teksten van Anthony Winkler Prins nog op door hun grote leesbaarheid, de precieze en beeldende beschrijvingen en de vaak niet mis te verstane meningen die hij doorloops geeft.

Uitgave 2011 – 224 bladzijden

Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie 2011 - Deel 65

Thema: Van je familie moet je het hebben

Cat.nr: 36-CBG65

In ieder mensenleven speelt familie een belangrijke rol. Meteen al bij de geboorte worden de familiebanden aangetrokken en krijgt de pasgeborene een plaatsje in de familie als kind, kleinkind, neef of nicht, enzovoorts. Ook naar aanleiding van het uiterlijk worden de verbindingsdraadjes gelegd: het kind heeft de neus van moeder, de kin van opa en het haar van oom. De plaats in de familie kon zeker vroeger van groot belang zijn voor de toekomst: het oudste kind werd erfgenaam van het familiegoed of het familiebedrijf, terwijl er voor een jongste kind slechts een plaatsje in het leger of in het klooster restte. Door de geboorte in een

bepaalde familie was de levensweg van een kind eigenlijk al uitgestippeld: rechten en plichten bij afstamming uit een voorname familie, of juist de mogelijkheden en moeilijkheden om hogerop te komen bij geboorte in een familie met een lage sociale status. De familie was lange tijd de belangrijkste buffer tussen het individu en de buitenwereld. Geldkwesaties werden onderling geregeld, evenals huwelijken. Via familie werden banen en voorrechten verkregen en binnen de familie werden geheimen jaren of zelfs generaties lang bewaard. De familie heeft een eigen geheugen, waarin verhalen en familielegenden eeuwenlang kunnen rondwaren en zodoende het cement van de familie vormen.

Uitgave 2011 – 234 bladzijden

Voorouders van verre - Deel 3

Turkije - Sen Kimsin? Wie ben jij?

Auteur: Jak den Exter

Cat.nr: 31-VVV3.

Wie in het Turks vraagt 'Sen Kimsin?' ('Wie ben je?') of beleefder 'Siz kimsiniz?' ('Wie bent u?') of 'Nerelisin?' ('Waar kom je vandaan?'), verwacht doorgaans een wat langer antwoord dan men in Nederland gewend is. De vragensteller wil weten wie iemand precies is: uit welke provincie, district of dorp hij of zij afkomstig is en tot welke familie of clan iemand behoort. Meer dan in Nederland wil men de ander kunnen plaatsen als onderdeel van een gemeenschap. Door het sterke identiteitsgevoel bij etnische Turken en verschillende minderheden uit Turkije, leeft bij veel Turkse Nederlanders een behoefte aan kennis over hun achtergrond en familiegeschiedenis. De mannen en vrouwen van de eerste generatie weten meestal nog vrij goed waar hun nabije familie vandaan komt en hoe de verbanden tussen de verschillende dorpen en gemeenschappen in hun regio van herkomst liggen. Bij de tweede en derde generatie is die kennis al veel minder vanzelfsprekend aanwezig. Voor Nederlanders die meer willen weten over de Turkse (migratie)geschiedenis, dorpscultuur, naamgeving en verwantschapsrelaties, is dit boek een aanrader.

Uitgave 2008 - 140 bladzijden

Co van het Groenewoud